

גילויים

בכל הופעות סיעתנו אנו מקפידים לגלות עובדות חדשות, כאסמכתא לצרכינו. בשבוע שעבר מתח אורי אבנרי ביקורת קטלנית על הצורה שבה מופעל החוק לעידוד ההשקעות, וביקש להוכיח כי החוק עודד ספסרות ועסקות מפוקפקות יותר מצמיחה בריאה של משק יצרני. בין השאר גילה את העובדות הבאות:

● מיפעלי אילני הוקמו, בשעתו, מתוך מטרה ברורה לייצא את כל המכונות המיוצרות לחו"ל, או לחסוך במטבע זר כתוצאה מייצור מכונות לשוק המקומי ולצבא. אילני לא הצליח למכור את מכונותיו בחו"ל, ואז איפשר לו למכור את התוצרת לשוק המקומי. גם שובינסקי הוא דוגמה דומה. שובינסקי הבטיח לייצא מכונות אחת לכל שתיים שימכרו בשוק המקומי. כשרק התחיל בייצור, שלח מאה מכונות לאמריקה, והודיע כאן שמכר את כולן. האמת היתה שהוא הפקיד אותן בקונסיגנציה לסוכן אמריקאי, שלא הצליח לשקם אותן, והן הוחזרו לישראל ונמכרו כאן.

● יצרן טקסטיל, שהתחייב לייצא, בתמורה לאישור מיפעלו כמיפעל מאושר, קנה דולארים בשוק השחור במחיר של 8.3 ל"י, ואח"כ המיר אותם כתמורות לייצוא במחיר של 6 ל"י, (כלומר 3.5 ל"י, סלום הפרמיות של 2.5 ל"י לדולאר).

● אחד המיפעלים הגדולים ביותר בענף הטקסטיל, מתכוון להגיע לייצוא של 100 מיליון דולאר. על ייצוא כזה יקבל המיפעל מקופת המדינה 250 מיליון ל"י פרמיות. מדוע שמיפעל כזה לא ינסה לקנות בשוק השחור את כמות הדולארים למיליון מיכסת היצוא?

● חברת טקסטיל אחרת מכרה חולצות לחברה בשחיין ב-2 דולאר החולצה, כדי לעמוד בכל מחיר בהתחייבות הייצוא שלה. אחרי גמר העיסקה התברר כי החברה השחיית מוכרת את אותן החולצות לקונים אחרים בדולאר אחד בלבד. מדוע זה כדאי לחברות הללו לקנות דולארים בשוק השחור, או למכור את תוצרתם במחירי הפסד בחו"ל?

● חברת ליבר קיבלה בשעתו עידוד לייצור קפה נמס בבית-שמש. ליבר התחייב לייצא, אבל מדוע שייצא אם יוכל למכור את הקפה הנמס שלו בשוקי הארץ במחיר של 1.20 ל"י לקופסה, לפני תשלום המס, בעוד שהמחיר בשוקי חו"ל, לאותו סוג קפה, היה 60 אגורות בלבד?

● חברת עליית מוכרת שוקולד בחו"ל במחיר של 40 אגורות, ואילו לצרכן המקומי נמכרת הפיסה דומה ב-1.5 ל"י.

● בעלי המיפעל לקפה נמס הרוויחו מיליוני לירות על השקעה עצמית של 300 אלף ל"י, וקיבלו באותה עת הקלות במס שהגיעו, אם נשווה את סכומי הפטור להשקעה, ביחס של מאות אחוזים ביניהם.

מאיר הלוי קיבל רישיון להקמת הבנק לספנות והשקעות, תמורת התחייבות להפקיד מיליון דולאר באוצר המדינה. מתוך דו"ח סודי של ממשלת שחיין התברר כי הכסף למטרה זו נתקבל כלהאזה קצרת מועד ל-10 ימים, ואז הוחזר לבעליו.

● ישנה עכשיו תוכנית להשקעה חדשה בפניציה. חברה צרפתית צריכה להשקיע תמלוגים בתמורה לידע, כלומר כל "השקעתה" היא בכך שלא תגבה את תמלוגיה.

למה צועק שר החינוך?

לא אשיב לזו מטיף-המזמר הגדול במדינה! הו"ר צבי צימרמן: השבת, ואנו חוזרים לדיון בנושא. בבקשה, חברי-הכנסת שלום כהן.

שלום כהן: בעיקר הצטערתי על ה- שימוש באותה דאגה שיש לכולנו למצבם של ילדינו המובטלים מלימודים, וממה ש- השתמע מכך, כאילו דאגה זו אינה גם דאגתם של המורים.

כניעה או פשרה?

גם אני אב לבן הלומד בבית-ספר תיכון, והמושבת היום מלימודים. גם אני כואב את כאבו. צר לי לראותו מובטל, או ישן בשעות היום או מטפס על הקירות. אבל אני אומר, במלוא הכאב, שהייתי מעדיף שהוא ימשיך להיות מושבת מלימודים, מ- אשר שהאיש שיחנך אותו יהיה איש ש- הוכנע, או איש שדאגתו היא לפרנסה ולא לחינוך.

יגאל אדון: מי הציע להכניע את ה- מורים?

שלום כהן: אדוני סגן ראש הממשלה, כאשר אמרת שהמורים רוצים להכניע את הממשלה, והממשלה לא מוכנה — אני בהחלט לא רוצה שהממשלה תיכנע, אבל

בדיון על הודעת שר החינוך והתרבות על שביתת המורים, אמר שלום כהן את הדברים הבאים:

שלום כהן: זו הפעם הראשונה ש- שמעתי את כבוד סגן ראש הממשלה ושר החינוך צועק והצטערתי על המחנה הזה. הצטערתי על נימת דבריו הרבה יותר מ- אשר תוכנם.

אדוני סגן ראש הממשלה, מה היה הצורך בצעקות, אפילו גרוע מזה — באירועיה שאדוני העמים במנה גדושה על דבריו? מה הצורך היה להשתמש במילים בוטות כגון "שעוריה" — — —

מרדכי פורקים: מה צריך היה להגיד? מה אתה מגן... כמו וילנר? התחברת ל- וילנר?

שלום כהן: חברי-הכנסת סורקיס, אני מדברים על שני מישורים. כאשר אדבר אליך — ממך לא אצפה למילים אחרות. אבל מסגן ראש הממשלה אני מצפה אחרת.

מרדכי פורקים: אני מבקש ממך — היזהר לך גם לי יש מה להגיד לך! זה לא יהיה לך נעים לשמועו

שלום כהן: אדוני-חבר הכנסת סורקיס, ממך אני מצפה אחרת מאשר מסגן ראש הממשלה.

הו"ר צבי צימרמן: חברי-הכנסת סורקיס, אני בעד ויכוח ער בכנסת. אבל לא בעד עלבונות!

מרדכי פורקים: ואתה חושב שאני

הצעת חוק לביטול הצנזורה על סרטים ומחזות

כשם שאין כיום צנזורה מוקדמת (להוציא, כמובן, צנזורה ביטחנית) על ספרים, כתבי-עת למיניהם ועיתונים המוצעים למכירה.

(על פי החוק הקיים אין מניעה שקטע אשר נפסל והוצא מסרט, יתפרסם בעיתונות במסגרת של מודעה או ביקורת, וישמש תעמולה בעלת כוח-משיכה לאותו סרט). הנסיון מורה כי מושגי החברה על המותר והאסור בתחום המוסר משתנים תוך זמן קצר. "תיאורים אירוטיים או סתם חשיפת גופו של אדם, שעוד לפני שנים מעטות היו נראים כנועזים ביותר, מתקבלים לאחר זמן כמעט כדבר שבשגרה. כמו בענייני האופנה, נראה שאף כאן יש תהליך של התרגלות" (מתוך דו"ח הועדה — "ועדת השופט ויתקון" — לענין פרסומים פורנוגרפיים).

בבואה לסכם השפעה אפשרית של חומר פורנוגרפי על "צרכנו", קובעת ההעדה הנ"ל כלהלן:

"הניתוח מדגיש את התפקיד החיובי של הפורנוגרפיה במתן פורקן לדחפים (בעיקר לפעילות סוסה), וכן בסוציאליזציה של חוגי ציבור: הרגלתו למצב גרייה ללא ביצוע מיידי של פעולות ספונטניות, והעברת דחפים לאפיקים מותרים."

אשר למופעים ציבוריים, אומרת ההעדה בחלק המסכם את חת"דעתה מבחינה פסיכולוגית, פסיכיאטרית וסוציולוגית, כלהלן:

"התוצאה של חשיפה גירוי כלשהו, לרבות קומוניקציה פורנוגרפית נקבעת לא רק ע"י תכונות הגירוי עצמו, אלא גם ע"י המצב בו מתקיימת החשיפה. הקרנת סרטי עירום, כדוגמה, בנשפיה סוערת עלולה לגרום תוצאות שונות לגמרי מאשר הקרנתם בהצגת קולנוע רגילה. במקרה השני הרי המצב "ממוסד": מאופיין על-ידי נורמות וכללי-התנהגות, המרסנים את היחיד ומגבילים את דפוסי הפעילות האפשריים."

ולהלן: "בסך הכל נראה לנו, איפוא, שעל סמך הידע והשיקולים המקובלים כיום במדעי ההתנהגות, קשה יהיה לבסס טענה על השפעתם השלילית של הפורנוגרפיה 'בהשחתת מידות'."

עקרון חופש-הביטוי הוא היום אחד העקרונות המקודשים ביותר בכל חברה חופשית ומתקדמת.

ללא חופש-ביטוי באמנות, בספרות ובמדע — סופם של אלה להתנוונו.

או כדברי הוועדה הנ"ל: "הפגם והסכנה שבפרסום דברי תועבה אינם שקולים נגד הסכנה שבהטלת איסורים על ערכים אלה."

צנזורה על סרטים ומחזות פוגעת בחופש הפרט, פוגעת בעקרון חופש הביטוי, ולמעשה אף מגבירה את הביקוש לחומרתועבה, בעוד שההיתר מהליש את הביקוש לחומר זה. לאמתו של דבר — במושגים המשתנים של זמננו — אי אפשר להבחין בין המותר והאסור בלי להעמיד את המותר בסימן שאלה, מה גם שבחברה חופשית אין להכתיב לפרט, ממה מותר וממה אסור לו ליהנות. כל עוד ההנאה אינה פוגעת בוולתו.

לדעת בעל ההצעה אין מקום בחברה חופשית ומתקדמת לצנזורה מוקדמת על סרטים ומחזות, כשם שאין מקום לצנזורה מוקדמת על ספרים וכתבי-עת.

ההוראות המופיעות בחוק העונשין הכללי מספקות לשמירה על האינטרס הציבורי מוצע על-ידי לבטל את מוסד הצנזורה.

ראוי לציון כי כבריטניה, מדינה שהמימסר שלה היה ידוע כפורי-טניות שלו, בוטלה לא מכבר סופית הצנזורה על המחזות.

בעיקבות הוויכוח הגדול שהתנהל בכנסת בשבוע שעבר על המחזמר "קפוץ", ניסח אמנון זכרונני הצעת-חוק שהונחה השבוע על שולחן הכנסת:

חוק לביטול פקודת סרטי הראינוע

ופקודת ההצגות הציבוריות (ביקורת)

הצעת חוק פרטית של ח"כ אורי אבנרי

ביטול

1. בטלים —

(א) פקודת סרטי הראינוע לשנת 1927;

סקודות

(ב) פקודת ההצגות הציבוריות (ביקורת) לשנת 1927.

דברי הסבר

פקודת סרטי הראינוע קובעת כי אין להציג סרט ראינוע, אלא אם כן נתאשר להצגה על-ידי המועצה שהוקמה על פי החוק הנ"ל.

פקודת ההצגות הציבוריות (ביקורת) קובעת כי אין להציג הצגה ללא אישור המועצה הנ"ל. שתי הפקודות הנ"ל קובעות, איפוא, צנזורה מוקדמת לסרטים ומחזות, אך אינן כוללות מיבחינים או הנחיות כלשהם לגבי המותר להקרנה או הצגה, וגבני הפסול לכך.

כמעט מחצית מחברי המועצה הם עובדי המדינה (נציגי כשרדריפנים, הסעד, הדתות, המיטרה והחינוך), והיתר מתמנים כנציגי הציבור.

על החלטות המועצה אין ערעור.

לדעת בעל ההצעה אין מקום לצנזורה מוקדמת על סרטים ומחזות,

האחזה שעורר את הסערה: "קפוז"